04.05.23р. 01гр. укр. літ.

Доброго дня! Тема уроку. М. Вінграновський – поет, прозаїк, кіномитець. «У синьому небі я висіяв ліс». Інтимна лірика збірки «Цю жінку я люблю». Глибокі любовні переживання ліричного героя, передані образною символікою, символічною колористикою (синім кольором)

Увага! Виконані завдання надсилати за електронною адресою: moshev2020@icloud.com

ТЕОРЕТИЧНА ЧАСТИНА

Епіграф:

Нам слів таких потрібно від поетів, Щоб не
піднять з душі, як небо не піднять.
М. Вінграновський

Сучасна журналістка Н. Степула так сказала про Миколу Вінграновського: «Микола Вінграновський писав слово «Час» часто з великої літери. Час подарував йому рідкісний шанс лишитися в літературі мольфаром, чаклуном слова. Його поезію і прозу любили і люблять не тільки ровесники, а й молоді. Це ознака справжності».

Ім'я Вінграновського називають у контексті шістдесятників. Василь Симоненко, Іван Драч, Євген Гуцало — ровесники або майже його ровесники. Але жодна хвиля все ж не прибила Вінграновського до котрогось однозначного літературного берега. В українській літературі XX-XXI століть поет і прозаїк Микола Вінграновський стоїть якось осібно. Не осторонь, а саме осібно. Хоч і належить до покоління, яке підносило літературу на новітні висоти Духу.

Перегляньте відеоурок. Микола Вінграновський – поет, прозаїк, кіно митець.
https://www.youtube.com/watch?v=kHSLe3gCV2I

Перегляд фрагмента фільму «Повість полум'яних літ»

https://www.youtube.com/watch?v=2WuV8vWdySw

Інтимна лірика М.Вінграновського

1. Робота над віршем «Цю жінку я люблю. Така моя печаль...»
https://www.youtube.com/watch?v=-tpY_FCcwLk

Цю жінку я люблю. Така моя печаль...

Цю жінку я люблю. Така моя печаль
Така моя тривога і турбота.
У страсі скінчив ніч і в страсі день почав.
Від страху і до страху ця любота.

Аби ще в жнива — то було б іще...
Але ж ні жнив, до жнив, до них далеко...
Цю жінку я люблю, і цю любов-лелеку
Не радістю вкриваю, а плачем.

Воно мені, мабуть, так мало бути.
Мабуть, воно так сказано мені.
Бо так вже склалось — не забудь, не збути,
Не призабути навіть уві сні...

Я скучив по тобі, де небо молоде,
Два наших імені розлука вполювала,
Й за руки їх , розлучених, веде,
Отак довіку б їх не розлучала.

Люблю тебе . Боюсь тебе. Дивлюсь
Високим срібним поглядом на тебе.
З вогню і вод, від неба і до неба
Твоїм ім'ям на тебе я молюсь...

Аналіз вірша "Цю жінку я люблю"

Автор – *Микола Вінграновський*

Рік написання – *1964*

Збірка – *"Цю жінку я люблю" видана у 1990 році.*

Вид лірики – *інтимна*

Тема – *розкриття почуттів, які спалахнили на схилі літ*

Ідея – *показати вічність кохання, важливість навіть спогадів про нього.*

Віршовий розмір: *5-стопний ямб із незначним вкрапленням пірихія в 3–4-му рядку передостанньої строфи.*

Римування: *Непарні рядки вірша – чоловічі рими, парні – жіночі.*

Кохана ліричного героя – звичайна жінка, але любов до неї – єдина. Це найвище з усіх почуттів. Ліричний герой панічно боїться втратити кохану, хоча розуміє, що урожаю (створення сім'ї, дітей) від неї не діждеться – обоє давно вже у зрілому віці й, очевидно, мають родинні обов'язки. Хоч буденність у цьому вірші переважає над святом (на це вказує образ соломи, яку звозять із току), однак високе почуття переповнює душу ліричного героя: «Цвів молочай. Посічкану солому / Везли з гармана – даленів гарман…». Таке завершення

вірша створює песимістичний настрій і прихований жаль, що чекати змін на краще не доводиться.

Вірш складається з чотирьох катренів. У ньому двічі повторюється вислів «Цю жінку я люблю», який підтверджує впевненість ліричного героя у власних почуттях. Таким чином це речення стає художнім тропом, який називається анафора і забезпечує піднесений тон, благоговіння.

У четвертій строфі третій рядок зумисно розірвано на два верси й змінено характерну для вірша кількість складів. Так автор передає особливий стан тривоги, схвильованість ліричного героя.

Вінграновський "Цю жінку я люблю"

Цю жінку я люблю. Така моя печаль.

Така моя тривога і турбота.

У страсі скінчив ніч і в страсі день почав.

Від страху і до страху ця любота.

Аби ще в жнива — то було б іще…

Але ж ні жнив, до жнив, до них далеко…

Цю жінку я люблю, і цю любов-лелеку

Не радістю вкриваю, а плачем.

Воно мені, мабуть, так мало бути.

Мабуть, воно так сказано мені.

Бо так вже склалось — не забуть, не збути,

Не призабути навіть уві сні.

Як чорний чай, як чорний чай Цейлону,

Мені це літо впало у лиман…

Цвів молочай. Посічкану солому

Везли з гарману — даленів гарман…

2. Робота над віршем **«У синьому небі я висіяв ліс»**
https://www.youtube.com/watch?v=tfQ-wEgnRY0&t=24s

У синьому небі я висіяв ліс

У синьому небі, любов моя люба,

Я висіяв ліс із дубів та беріз,
У синьому небі з берези і дуба.
У синьому морі я висіяв сни,
У синьому морі на синьому глеї
Я висіяв сни із твоєї весни,
У синьому морі з весни із твоєї.
Той ліс зашумить, і ті сни і зійдуть,
І являть тебе вони в небі і в морі,
У синьому небі, у синьому морі...
Тебе вони являть і так і замруть.
Дубовий мій костур, вечірня хода,
І ти біля мене, і птиці, і стебла,
В дорозі і небо над нами із тебе,
І море із тебе... дорога тверда

✔ Дайте відповідь на запитання ліричного героя: “Що воно за таке — любов?”.

Жанр — ліричний вірш.

Тема: «У синьому небі я висіяв ліс» — вірш-посвята любові ліричного героя.

Ідея: Відтворити щирі почуття закоханості, які роблять такі речі, що важко навіть уявити. Уособлює, в деякому сенсі, так звані «жертви», «вчинки», які можна зробити через кохання. Образ ліричного героя уособлює закохану людину і її почуття, які змінюються з плином часу.

Художні засоби:

- *епітети:* «синє небо», «любов люба», «дубовий костур», «вечірня хода», «дорога тверда»;
- *метафори:* «У синьому небі я висіяв ліс», «У синьому небі я висіяв сни»;
- *анафора:* «у синьому».

Ця поезія пронизана відчуттям єднання природи, душі ліричного героя і його коханої. У кольоровій гамі вірша домінує синя барва спокою та надії.

Для поетичної системи М. Вінграновського характерне розмаїття тем, мотивів, образів, але всі твори об'єднує надзвичайна щирість, емоційність, задушевність, кожному з віршів притаманне особливе поєднання гармонії і краси. Його

ліричний герой промовляє відверто і щиро, від власного імені, беззастережно віддаючи себе і свої почуття на суд читача.

Інтимна лірика Миколи Вінграновського возвеличує, підносить людину, а не лише фіксує її настрої. Інтимні струни підносять з глибини людської душі найсвітліші, найчистіші порухи. Всі вірші збірки «Цю жінку я люблю» так чи інакше виходять за рамки особистого світу. Душевна драма почуттів ліричного героя не абстрагована від реалій часу. Вона протікає крізь нього і відбивається у нашому часі. І тому молоді пристрасті душі ліричного героя в поезіях Миколи Вінграновського мають особливий драматичний сенс, свою філософію.

У його душі, як і в кожного з нас, постійно проходить боротьба, і це одвічний вселюдський мотив. Любов перемагає, і щоб зрозуміти це, треба серцем доторкнутися до цих поезій.

Я скучив по тобі...

Ти - вся любов, ти - чистота,

Довірливість благословенна.

Твоя краса мені свята,

Твоя любов мені священна...

Любити Вас - любити знадність,

Любити Вас - любить для Вас,

Любити Вас - любити радість

В червнево-вересневий час.

Я тій сльозі сказав: не йди.

Я тій сльозі сказав: сиди.

Сиди, не плач, моя сльоза,

Сиди, не плач, як я сказав.

А ти заплакала й пішла,

І чорним цвітом надійшла...

Усе лишилось, як було:

Порепане моє чоло,

Та затверділий біль в очах,

Та той вогонь, що не дочах.

Лише слова, колись легкі,

Сьогодні змерзлі і гіркі.

Кого я так люблю - люблю тільки тебе.

Рука моя в твоїй руці співає,

І погляд твій в душі моїй цвіте

Тим квітом, імені якому ще не знаю.

Вас так ніхто не любить. Я один

Вас так ніхто не любить. Я один.
Я Вас люблю, як проклятий. До смерті.
Земля на небі, вечір, щастя, дим,
Роки і рік, сніги, водою стерті, -
Вони мені одне лиш: Ви і Ви...
Димлять століття, води і народи...
Моя Ви пам 'ять степу-ковили,
Зорі небесний голос і свободи.
Дивіться, гляньте: мій - то голос Ваш:
Як світиться він тепло на світанні...
Я Вас люблю, як сіль свою Сиваш,
Як ліс у грудні свій листок останній

- **Виконайте завдання:**

1. Продовжте речення

- «У біографії М. Вінграновського мене вразило…»
- «Читаючи вірші М. Вінграновського, я відчуваю…»
- «Інтимна лірика поета пробуджує у мене…»

1. задоволення
2. радість
3. захват
4. замилування
5. самовдоволення
6. упевненість
7. задоволеність собою
8. повага,
9. довіра
10. симпатія
11. ніжність
12. любов

31. нудьга
32. розпач
33. тривога
34. переляк
35. жах
36. жалість
37. жаль
38.розчарування
39. гнів
40. презирство
41. обурення
42. гордість

13. подяка
14. спокійна совість
15. полегшення
16. безпека
17. каяття
18. каяття совісті
19. впевненість
20. тріумф
21. страх
22.злість
23. страждання
24. неспокій
25.страх
26.горе
27. скорбота
28. невдоволення
29. туга
30. сум

Вінграновського?

43. ворожість
44. заздрість
45. ненависть
46. злість
47. ревнощі
48. сумнів
49.розгубленість
50. зніяковілість
51.сором
52. відраза
53. байдужість
54. занепокоєння
55. зацікавленість
56. надія
57. щастя
58. умиротворення

2. Види емоцій та почуттів

✳ Які емоції та почуття виникають читаючи вірші М.

Висновок. Домінантна ознака лірики Миколи Вінграновського — оптимістичність і емоційність світобачення ліричного героя. Його переживання завжди напружені й драматичні.

Поет осмислює любов у трьох основних вимірах. У суто особистісному (кохання як глибинна, нерозгадана таємниця серця), суспільному (любов до рідної землі, до України, до народу й просто — до людини, близької й далекої, знайомої й незнайомої) і, нарешті, у глобальних, космічних масштабах як один із законів Всесвіту, основа жаданої гармонії, джерело єдності всіх творчих, життєспраглих сил.

Про що б не писав Микола Вінграновський, він пише не з гніву й тим більше не з ненависті, а з любові. І навіть найгостріші речі зігріті якимось непотьмареним внутрішнім світом, зворушливою людяністю й добротою.

ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ

- **З**робити ідейно – художній аналіз віршів «У синьому небі я висіяв ліс» та «Цю жінку я люблю».
- **О**працювати: с.200-201;
- **В**ивчити напам'ять вірш «У синьому небі я висіяв ліс».
- **П**ереглянути: https://www.youtube.com/watch?v=tfQ-wEgnRY0